

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ КРАУДФАНДИНГУ ЯК СПОСОБУ ІНВЕСТУВАННЯ СТАРТАПІВ

В сучасних умовах розвитку науково-технічного прогресу створюються умови для появи нових видів товарів, послуг, методик, технологій тощо. Однак, створення інновацій вимагає значних фінансових ресурсів. Одним із сучасних методів залучення інвестицій у інноваційний проект є краудфандинг (народне фінансування). Особливою популярністю даний інструмент інвестування користується серед стартап-компаній, які не мають власного капіталу для реалізації власних інноваційних бізнес-ідей.

Краудфандинг (народне фінансування від англ. фінансування натовпу, юрби, «натовп», фінансування — «фінансування») — це колективна співпраця людей (донорів), які добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, як правило через Інтернет, щоб підтримати зусилля інших людей або організацій (реципієнтів) [2].

Співпрацюючи, люди за власним бажанням складають фінанси (іноді інші ресурси) з метою підтримки ідей інших людей або організацій за допомогою Інтернету. Збираються гроші для:

- допомоги внаслідок лих (війни, землетруси та ін.);
- фінансової допомоги в стартапах;
- розробки програмного забезпечення;
- отримання прибутку від будь-якого проекту.

Реалізація краудфандингу здійснюється наступним чином: автор через спеціальний сайт розповідає про свою ідею, про те, що він хоче зробити і вказує, скільки йому потрібно фінансових ресурсів, щоб вона була реалізована. Будь-який бажаючий може автору дати стільки коштів, скільки він вважає за потрібне. Кожен спонсор отримує від автора певну винагороду. Якщо за встановлений час певна сума збирається – автор її отримує. Якщо не збирається, гроші повертаються всім спонсорам.

В.Швальц наводить п'ять ринкових переваг краудфандингу:

1. Реальна оцінка рівня попиту та зменшення ризиків.
2. Краудфандинг – одночасно і рекламна кампанія.
3. Довіра і додаткове просування. Публікація проекту на краудфандинговій платформі вселяє довіру до нього донорів.
4. Отримання контактної інформації, створення бази споживачів. Краудфандинг надає можливість спілкуватися з цільовою аудиторією, отримуючи її оригінальні відгуки.
5. Стратегічна відкритість новим можливостям. Краудфандинг створює передумови для швидкого розвитку: з'являються інвестори, готові фінансувати компанії поза рамками проекту, і нові бізнес-партнери [1].

З кожним роком у світі з'являється десятки нових краудфандингових платформ, які допомагають молодим бізнесменам, науковцям або митцям реалізувати свої проекти.

В Україні найбільш популярний ресурс краудфандингу - Kickstarter (Кікстартер). Він входить в тисячу найбільш відвідуваних у світі сайтів. Кікстартер багато в чому послужив основою для створення інших аналогічних краудфандингових платформ. На Кікстартері збираються кошти на реалізацію конкретних ідей, а не на фінансування вже існуючих компаній. Якщо заявлена сума так і не була зібрана за певний термін, то всі одержані гроші повертаються назад інвесторам. Це один з обов'язкових законів на Кікстартері. Термін збору коштів і мінімально необхідна сума визначається самим автором проекту. Спеціалізується Кікстартер в основному на фінансуванні різних креативних проектів: зйомки незалежного

кіно, створення відеоігор, коміксів, музики, техніки, гаджетів і т. д. Розмір комісії за послуги Kickstarter становить 5% від залучених коштів.

Яскравим прикладом використання платформи Кікстартер є ідея, яка зібрала понад 300 000 дол. США. На ринок гаджетів увійшов новий тренд – стильна брошка, розроблена хлопцями зі Львова, яка за добу зібрала на Кікстартері майже 40 тисяч доларів, а пізніше інвестори Кремнієвої Долини оцінили її у 7 мільйонів доларів. Назву пристрою — Senstone («камінь із сенсом») — дали вже після того, як розробили дизайн. Модель Senstone — це прекрасна альтернатива смартфонів з їх мобільним ПЗ для звукозапису, що дозволяє на ходу робити голосові замітки і коментувати все, що відкривається погляду користувача. Вартість диктофона на стадії раннього замовлення для учасників краудфандингу становить 100 дол. США, однак роздрібна ціна Senstone після релізу пристрою у вересні 2017 року зросте до 145 дол. США [4].

Також до відомих світових найбільш прибуткових бізнес-проектів, створених методом краудфандингу належить:

Rebble: годинник, який працює під управлінням програми для ios і android. Стильний і витончений гаджет може сповіщати власника про нові повідомлення, про дзвінки або повідомлення від інших додатків. Вся інформація виводиться на невеликий часовий дисплей. Розробники оголосили збір коштів на платформі Kickstarter і потрібну суму у розмірі 1 млн. доларів зібрали всього за 28 годин. За час, відведений на збір, вдалося зібрати більше 10 млн. дол. США.

Вежа Тесла: творець популярного інтернет-коміксу вирішив відродити пам'ять про Теслу. Він склав проект реставрації вежі Тесла – Ворденкліф, для чого знадобилося фінансування. Автору вдалося зібрати більше 1 млн. дол. США. Кошти були зібрані лише за 9 днів і в набагато більшому обсязі, ніж було потрібно. Тому було вирішено створити музей та науковий центр імені знаменитого фізика.

«Вероніка Марс»: народний серіал. Один з кращих краудфандингових проектів за всю історію існування колективного фінансування. При запланованому бюджеті 2 млн. дол. США небайдужими громадянами було зібрано більше 5,5 млн. дол. США. Ось тільки фанати, які стали спонсорами створення фільму, так і не змогли завантажити його безкоштовно, тому їм довелося дивитися його на екранах кінотеатрів.

Oculus Rift: віртуальна реальність доступна. Віртуальний шолом для ігор Oculus Rift – це справжній прорив 2013 року. Проект був запущений на сайті Kickstarter і зібрав 2,4 млн. дол. США замість заявлених 250 тисяч дол. США. Експерти вважають шолом однією з кращих технічних новинок, створених за допомогою краудфандингу.

Таким чином, краудфандинг – нова ера в історії фінансування стартапів, яка дозволяє реалізовувати інноваційні ідеї та розробки. Краудфандинг є високотехнологічною інновацією, зручним інструментом фінансово-інвестиційної системи. Особливо актуальним цей вид інвестування є для творчих, креативних проектів, якими не цікавляться банки чи інші фінансово-кредитні установи.

1. Швальц В. Пять нематериальных преимуществ краудфандинга. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://crowdsourcing.ru /article/five-non-monetary-benefitscrowdfunding>

2. Жданова Д. Краудфандинг – это что? [Електронний ресурс] / Д. Жданова // Платформа для спільного фінансування креативних проектів. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://smipon.ru/articles/ crowdfunding-eto-cto>

3. Senstone, Never Miss a Note Again [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kickstarter.com/projects/835264493/senstone-the-intelligent-wearable-voice-recorder>

4. Kickstarter-проект Senstone: носимый смарт-диктофон для умных мыслей [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://3dnews.ru/947410>